

L I G J
Nr.9501, datë 3.4.2006

**PËR RATIFIKIMIN E TRAKTATIT TË KRIJIMIT
TË KOMUNITETIT TË ENERGJISË**

Në mbështetje të neneve 78, 83 pika 1 dhe 121 pika 1 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

K U V E N D I
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

V E N D O S I:

Neni 1

Ratifikohet Traktati i krijimit të Komunitetit të Energjisë.

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Shpallur me dekretin nr.4835, datë 25.4.2006 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë, Alfred Moisiu

TRAKTATI I KRIJIMIT TË KOMUNITETIT TË ENERGJISË

Palët, të cilat janë:

Komuniteti Europian, nga njëra anë dhe

Palët Kontraktuese të mëposhtme, nga ana tjetër:

- Republika e Shqipërisë, Republika e Bullgarisë, Bosnja dhe Hercegovina, Republika e Kroacisë, ish-Republika Federale e Maqedonisë, Republika e Malit të Zi, Rumania, Republika e Serbisë, Republika e Turqisë¹, në njërën anë (Palët Aderuese) dhe

- misioni i UNMIK në Kosovë, sipas Rezolutës 1244 të Këshillit të Sigurimit të Kombeve të Bashkuara,
në konsolidim të Procesit të Athinës dhe memorandumëve të mirëkuptimit të Athinës 2002 dhe 2003,

duke pasur parasysh që Republika e Bullgarisë, Rumanisë, Republika e Turqisë² dhe Republika e Kroacisë janë vende candidate për hyrje në Bashkimin Europian, dhe që ish-Republika e Jugosllave e Maqedonisë ka bërë gjithashtu kërkesën për anëtarësim;

duke pasur parasysh që Këshilli Europian konfirmon në dhjetor 2002 në Kopenhagë perspektivën europiane të Republikës së Shqipërisë, Bosnjës dhe Hercegovinës, dhe Serbisë e Malit të Zi, si kandidatë të mundshëm për anëtarësim në Bashkimin Europian dhe theksoi vendosmërinë për të mbështetur përpjekjet e tyre për t'u afruar edhe më në Bashkimin Europian;

duke pasur parasysh që Këshilli Europian miratoi në qershor 2003, në Selanik "Axhendën e Selanikut për Ballkanin Perëndimor: rruga drejt integritetit europian" që synon të forcojë më tej marrëdhëniet e privileguara ndërmjet Bashkimit Europian dhe Ballkanit Perëndimor dhe në të cilën Bashkimi Europian inkurajon vendet e rajonit të miratojnë një marrëveshje për tregun e energjisë në Europën Juglindore, të detyrueshme me ligj;

duke pasur parasysh Procesin e Partneritetit Euro-Mesdhetar dhe politikën europiane të fqinjësisë;

duke pasur parasysh kontributin e Paktit të Stabilitetit për Europën Juglindore, në thelb të të cilit është nevoja për të forcuar bashkëpunimin midis shteteve dhe kombeve të Europës Juglindore dhe për të krijuar kushtet për paqe, stabilitet dhe rritje ekonomike;

¹ ["Republika e Turqisë" do të hiqet nëse Republika e Turqisë nuk do ta firmosë Traktatin]

² ["Republika e Turqisë" do të hiqet nëse Republika e Turqisë nuk do ta firmosë Traktatin]

të vendosur për të krijuar ndërmjet palëve, një treg të integruar për gazin natyror dhe energjinë elektrike, bazur në interesin dhe solidaritetin e përbashkët;

duke menduar që ky treg i integruar mund të përfshijë, në një fazë të mëvonshme, të tjera produkte energjetike, si gazi natyror i lëngët, nafta, hidrogjeni, apo infrastruktura rrjeti të rëndësishme;

të vendosur për të krijuar një kuadër tregu rregullues dhe të qëndrueshëm, në gjendje për të tërhequr investime në rrjetet e gazit, prodhimin e energjisë dhe rrjeteve të transmetimit, në mënyrë që të gjitha palët të kenë akses në furnizimin e qëndrueshëm dhe të vazhdueshëm me gaz dhe energji elektrike, i cili është thelbësor për zhvillimin ekonomik dhe stabilitetin social;

të vendosur për të krijuar një hapësirë të vetme rregullatore për tregtimin e gazit dhe energjisë elektrike, që është i nevojshëm për t'iu përshtatur shtrirjes gjeografike të tregjeve të produkteve në fjalë;

duke pranuar që territoret e Republikës së Austrisë, Republikës së Greqisë, Republikës së Hungarisë, Republikës së Italisë dhe të Republikës së Sllovenisë janë të integruara natyrshëm ose të influencuara drejtpërdrejt nga funksionimi i tregut të gazit dhe energjisë elektrike të Palëve Kontraktuese;

të vendosur për të nxitur nivele të larta të furnizimit me gaz dhe energji elektrike për të gjithë qytetarët, bazuar në detyrimet e shërbimit publik, dhe për të arritur progres ekonomik dhe social, një nivel të lartë punësimi, si edhe një zhvillim të ekuilibruar dhe të qëndrueshëm, përmes krijimit të një zone pa kufij të brendshëm për gazin dhe energjinë elektrike;

me dëshirën për të rritur sigurinë e furnizimit të hapësirës së vetme rregulluese nëpërmjet sigurimit të kuadrit të qëndrueshëm rregullues, i nevojshëm për rajonin ku mund të zhvillohen konjeksionet me rezervat e gazit në Kaspik, Afrikën Veriore dhe Lindjen e Mesme, dhe mund të shfrytëzohen rezervat vendase të gazit natyror dhe qymyrit,

të angazhuar për të përmirësuar situatën mjedisore në lidhje me gazin dhe energjinë elektrike, efikasitetin përkatës të energjisë dhe burimeve të rinovueshme të energjisë;

të vendosur për të zhvilluar konkurrencën e tregut të gazit dhe energjisë elektrike në një shkallë të gjerë dhe shfrytëzuar ekonomitë e shkallës;

duke pasur parasysh që për të arritur këto qëllime, duhet të ngrihet një strukturë rregulluese e tregut, e plotë dhe e integruar, e mbështetur nga institucione të fuqishme dhe nga mbikëqyrja efikase, si dhe me përfshirjen e mjaftueshme të sektorit privat;

duke pasur parasysh që, për të pakësuar stresin në sistemet e gazit dhe energjisë elektrike të niveleve shtetërore, dhe për të kontribuar në zgjidhjen e mangësive në gaz dhe energji elektrike në nivel lokal, duhet të krijohen rregulla specifike për të lehtësuar tregtimin e gazit dhe energjisë elektrike; dhe që këto rregulla nevojiten për të krijuar një hapësirë të vetme rregullatore për shtrirjen gjeografike të tregjeve të produkteve në fjalë,

kanë vendosur të krijojnë një Komunitet Energjie.

KREU I PARIMET

Neni 1

Përmes këtij Traktati, Palët krijojnë ndërmjet tyre një Komunitet të Energjisë.

Vendet anëtare të Komunitetit European mund të bëhen anëtare të Komunitetit të Energjisë, në bazë të nenit 95 të këtij Traktati.

Neni 2

1. Detyra e Komunitetit të Energjisë do të jetë organizimi i marrëdhënieve ndërmjet Palëve dhe krijimi i kuadrit ligjor dhe ekonomik, në lidhje me rrjetin energjetik, si përcaktohen në paragrafin 2, me qëllim që të:

a) krijohet një kuadër i qëndrueshëm rregullues dhe i tregut, në gjendje që të tërheqë investime në rrjetet e gazit, prodhimin e energjisë dhe rrjetet e transmetimit dhe shpërndarjes, në mënyrë që të gjitha palët të ketë akses në furnizimin e qëndrueshëm dhe të vazhdueshëm me energji, që është thelbësor për zhvillimin ekonomik dhe stabilitetin social;

b) krijohet një hapësirë e vetme rregulluese për tregtimin e energjisë së rrjetit, e nevojshme për t'iu përshtatur shtrirjes gjeografike të tregjeve të produkteve në fjalë;

c) rritet siguria e furnizimit të hapësirës së vetme rregulluese nëpërmjet sigurimit të një klime të qëndrueshme investimesh, në të cilën mund të zhvillohen konjeksionet me rezervat e gazit në Kaspik,

Afrikën Veriore dhe Lindjen e Mesme, dhe mund të shfrytëzohen rezervat vendase të gazit natyror, qymyrit dhe hidroenergetikës;

d) përmirësohet situata mjedisore në lidhje me energjinë e rrjetit dhe efikasitetin e energjisë, nxitet përdorimi i energjisë së rinovueshme, dhe të përcaktohen kushtet për tregtinë e energjisë në një hapësirë të vetme rregulluese;

e) zhvillohet konkurrenca e tregut të energjisë së rrjetit në një shkallë më të gjerë nga pikëpamja gjeografike dhe të shfrytëzohen ekonomitë e shkallës.

2. “Energjia e rrjetit” përfshin sektorët e energjisë elektrike dhe gazit, që përfshihen në direktivat 2003/54/EC dhe 2003/55/EC të Komunitetit Europian.³

Neni 3

Për qëllimet e nenit 2, veprimtaria e Komunitetit të Energjisë përfshin:

a) implementimin nga ana e Palëve Kontraktuese të *acquis communautaire* për energjinë, mjedisin, konkurrencën dhe burimet e rinovueshme, siç përshkruhet në kreun II më poshtë, i përshtatur si me kuadrin institucional të Komunitetit të Energjisë, ashtu edhe situatës specifike të çdo Pale Kontraktuese (tani e tutje do të njihet si “Shtrirja e *acquis communautaire*”) siç dhe përshkruhet më tej në kreun II;

b) krijimin e një kuadri rregullues specifik që lejon funksionimin efikas të tregjeve të energjisë së rrjetit në territoret e Palëve Kontraktuese dhe në një pjesë të territorit të Komunitetit Europian, dhe përfshirjen e krijimit të një mekanizmi të vetëm për transmetimin ndërkufitar dhe/ose transportit të rrjetit të energjisë dhe mbikëqyrjen e masave të njëanshme mbrojtëse (tani e tutje do të njihet si “mekanizmi për funksionimin e tregjeve të rrjetit të energjisë”) siç edhe përshkruhet më tej në kreun III;

c) krijimin për Palët të një tregu të energjisë së rrjetit, pa kufij të brendshëm, duke përfshirë bashkërendimin e asistencës së ndërsjellë në rastet e çrregullimeve të rënda të rrjeteve të energjisë ose difekteve të jashtme, dhe që mund të përfshijë arritjen e një politike të përbashkët të jashtme për tregtinë e energjisë (tani e tutje do të njihet si “krijimi i një tregu të vetëm të energjisë”) siç edhe përshkruhet më tej në kreun IV.

Neni 4

Komisioni i Komuniteteve Europiane (tani e tutje do të përmendet si “Komisioni Europian”) do të veprojë si koordinator i tre veprimtarive të përshkruara në nenin 3.

Neni 5

Komuniteti i Energjisë do të zbatojë *acquis communautaire* të përshkruar në kreun II më poshtë, përshtatur me kuadrin institucional të këtij Traktati dhe situatën specifike të secilës prej Palëve Kontraktuese, me qëllim sigurimin e niveleve të larta të sigurisë së investimeve si dhe investimeve optimale.

Neni 6

Palët do të ndërmarrin të gjitha masat e duhura, në përgjithësi ose në veçanti, për të siguruar përmbushjen e detyrimeve që dalin nga ky Traktat. Palët do të lehtësojnë realizimin e detyrave të Komunitetit të Energjisë. Palët do të heqin dorë nga çdo masë, e cila do të mund të vinte në rrezik arritjen e objektivave të këtij Traktati.

Neni 7

Ndalohet çdo diskriminim brenda fushës së veprimit të këtij Traktati.

Neni 8

³ Direktiva 2003/54/EC e Parlamentit Europian dhe e Këshillit e datës 26 qershor 2003, në lidhje me rregullat e përbashkëta për tregun e brendshëm të energjisë elektrike, Fletorja Zyrtare e Bashkimit Europian, nr.L176e datës 15 korrik 2003, fq.37-56; dhe direktiva 2003/55/EC e Parlamentit Europian dhe e Këshillit e datës 26 qershor 2003, në lidhje me rregullat e përbashkëta për tregun e brendshëm të gazit natyror, Fletorja Zyrtare e Bashkimit Europian nr.L176 e datës 15 korrik 2003, fq.57-78.

Asgjë në këtë Traktat nuk do t'i prekë të drejtat e një Pale për të caktuar kushtet për shfrytëzimin e burimeve të saj të energjisë, zgjedhjen e saj ndërmjet burimeve të ndryshme të energjisë, si dhe strukturën e saj të përgjithshme të furnizimit me energji.

KREU II SHTRIRJA E ACQUIS COMMUNAUTAIRE

KAPITULLI I SHTRIRJA GJEOGRAFIKE

Neni 9

Dispozitat dhe masat e parashikuara për t'u ndërmarrë brenda këtij kreu do të zbatohen në territoret e Palëve Aderuese dhe në territorin nën juridiksionin e Administratës së Përkohshme të Misionit të Kombeve të Bashkuara në Kosovë.

KAPITULLI II ACQUIS MBI ENERGINË

Neni 10

Çdo Palë Kontraktuese do të implementojë *acquis communautaire* mbi energjinë në përputhje me afatet për implementimin e atyre masave, të parashtruara në shtojcën I.

Neni 11

11. "*Acquis communautaire* mbi energjinë", për qëllime të këtij Traktati, do të thotë (i) Direktiva 2003/54/EC e Parlamentit Europian dhe e Këshillit e datës 26 qershor 2003, në lidhje me rregullat e përbashkëta për tregun e brendshëm të energjisë elektrike, (ii) Direktiva 2003/55/EC e Parlamentit Europian dhe e Këshillit të datës 26 qershor 2003 lidhur me rregullat e përbashkëta për tregun e brendshëm të gazit natyror dhe (iii) Rregullorja 1228/2003/EC e Parlamentit Europian dhe e Këshillit e datës 26 qershor 2003, mbi kushtet për aksesin në rrjet për shkëmbimet ndërkufitare të energjisë elektrike.⁴

KAPITULLI III ACQUIS MBI MJEDISIN

Neni 12

Çdo Palë Kontraktuese do të zbatojë *acquis communautaire* mbi mjedisin, në përputhje me afatet për zbatimin e atyre masave që janë parashtruar në shtojcën II.

Neni 13

Palët pranojnë rëndësinë e Protokollit të Kiotos. Çdo Palë Kontraktuese do të bëjë përpjekje për ta miratuar atë.

Neni 14

Palët pranojnë rëndësinë e rregullave të parashtruara në direktivën 96/61/EC të Këshillit Europian të 24 shtatorit 1996, lidhur me parandalimin e ndotjes së integruar dhe kontrollin. Çdo Palë Kontraktuese do të bëjë përpjekje për ta zbatuar atë Direktivë.

Neni 15

Pas hyrjes në fuqi të këtij Traktati, ndërtimi dhe shfrytëzimi i impianteve të rinj të prodhimit do të

⁴ Fletorja Zyrtare e Bashkimit Europian nr.L 176 e datës 15 korrik 2003, fq.1-10.

bëhet në përputhje me *acquis communautaire* mbi mjedisin.

Neni 16

16. “Acquis communautaire mbi mjedisin”, për qëllime të këtij Traktati do të thotë (i) Direktiva 1985/337/EEC e Këshillit, e datës 27 qershor 1985 “Mbi vlerësimin e ndikimeve mbi mjedisin të disa projekteve publike dhe private” siç është amenduar nga direktiva 97/11/EC e Këshillit e datës 3 mars 1997 dhe direktiva 2003/35/EC e Parlamentit Europian dhe e Këshillit e datës 26 maj 2003, (ii) Direktiva 1999/32/EC e Këshillit e datës 26 prill 1999 “Mbi zvogëlimin në përmbajtje të squfurit tek disa lëndë djegëse të lëngshme dhe Direktiva amenduese 93/12/EEC; (iii) Direktiva 2001/80/EC e Parlamentit Europian dhe e Këshillit e datës 23 tetor 2001 “Mbi kufizimin e lëshimeve në ajër të disa ndotësve prej impianteve të mëdhenj me djegie dhe (iv) neni 4 (2) i Direktivës 79/409/EEC të Këshillit të datës 2 prill 1979 “Mbi ruajtjen e zogjve të egër”.

Neni 17

Dispozitat dhe masat e marra në këtë kapitull do të zbatohen vetëm për rrjetin e energjisë.

KAPITULLI IV ACQUIS MBI KONKURENCËN

Neni 18

1. Do të jenë të papajtueshme me funksionimin e duhur të këtij Traktati, të gjitha pikat e mëposhtme, përsa kohë që mund të prekin tregtinë e energjisë së rrjetit ndërmjet Palëve Kontraktuese:

a) të gjitha marrëveshjet ndërmjet sipërmarrjeve, vendimet e shoqatave të sipërmarrjeve dhe praktikave të përbashkëta të cilat kanë si objekt të tyre ose influencojnë parandalimin, kufizimin ose shtrembërimin e konkurrencës;

b) abuzimet prej një ose disa sipërmarrjeve me pozitë dominuese në tregun ndërmjet Palëve Kontraktuese si një i tërë ose në një pjesë të konsiderueshme të tij,

c) çdo ndihmë publike e cila shtrembëron ose kërcënon të shtrembërojë konkurrencën, duke favorizuar disa sipërmarrje ose burime të caktuara të energjisë.

2. Çdo praktikë që bie në kundërshtim me këtë nen do të vlerësohet në bazë të kriterëve që dalin nga zbatimi i rregullave të neneve 81,82 dhe 87 të Traktatit, për krijimin e Komunitetit Europian (bashkëngjitur në shtojcën III).

Neni 19

Lidhur me sipërmarrjet publike dhe sipërmarrjet të cilave u janë dhënë të drejta të veçanta ose ekskluzive, çdo Palë Kontraktuese duhet të sigurojë që, 6 muaj pas datës së hyrjes në fuqi të këtij Traktati, do të mbështeten parimet e traktatit për krijimin e Komunitetit Europian, në veçanti nenet 86 (1) dhe (2).

KAPITULLI V ACQUIS PËR BURIMET E RINOVUESHME

Neni 20

Çdo Palë Kontraktuese duhet të paraqesë në Komisionin Europian, brenda një viti nga data e hyrjes në fuqi të këtij Traktati, një plan për implementimin e direktivës 2001/77/EC të Parlamentit Europian dhe Këshillit e datës 27 shtator 2001 “Mbi nxitjen e energjisë elektrike të prodhuar nga burimet e rinovueshme në tregun e brendshëm të energjisë” dhe Direktivën 2003/30/EC të Parlamentit Europian dhe Këshillit e datës 8 maj 2003 “Mbi nxitjen e përdorimit të biokarburanteve ose karburanteve të tjera të rinovueshme për transport”. Komisioni Europian do t’ia paraqesë për miratim planin e çdo Pale Kontraktuese, Këshillit Ministeror.

KAPITULLI VI
PAJTUESHMËRIA ME STANDARDET PËRGJITHËSISHT TË ZBATUESHME
TË KOMUNITETIT EUROPIAN

Neni 21

Brenda një viti nga data e hyrjes në fuqi të këtij Traktati, Sekretariati duhet të hartojë një listë të standardeve përgjithësisht të zbatueshme të Komunitetit European, që do t'i paraqiten për miratim Këshillit Ministeror.

Neni 22

Palët Kontraktuese, brenda një viti nga miratimi i listës, duhet të miratojnë plane zhvillimi për të sjellë sektorët e tyre të energjisë të rrjetit në një linjë me standardet përgjithësisht të zbatueshme të Komunitetit European.

Neni 23

“Standardet përgjithësisht të zbatueshme të Komunitetit European” i referohen çdo standardi të sistemit teknik, i cili zbatohet brenda Komunitetit European dhe është i nevojshëm për të shfrytëzuar në mënyrë të sigurt dhe efikase sistemet e rrjetit, përfshirë aspektet e transmetimit, konjeksionet ndërkufitare, rregullimet dhe standardet e përgjithshme të sigurisë të sistemeve teknike, të nxjerra aty ku janë të zbatueshme përmes Komunitetit European për standardizimin (CEN), Komitetit European për standardizimin elektronik (CENELEC) dhe energjinë elektrike (UCTE) dhe Shoqatës Europiane për efikasitetin e shkëmbimeve energjetike (Easeegas) për vendosjen e rregullave të përbashkëta dhe praktikave të punës.

KAPITULL VII
PËRSHTATJA DHE ZHVILLIMI I ACQUIS

Neni 24

Për implementimin e këtij kreu, Komuniteti i Energjisë do të miratojë masat për të përshtatur *acquis communautaire* të përshkruar tek ky kre, duke marrë parasysh si kuadrin institucional të këtij Traktati, ashtu edhe situatën specifike të secilës Palë Kontraktuese.

Neni 25

Komuniteti i Energjisë mund të marrë masa për të implementuar amendimet e *acquis communautaire* të përshkruara në këtë kre, në përputhje me zhvillimin e ligjeve të Komunitetit European.

KREU III
MEKANIZMA E OPERIMIT TË TREGJEVE TË ENERGIJË SË RRJETIT

KAPITULLI I
SHTRIRJA GJEOGRAFIKE

Neni 26

Dispozitat dhe masat e parashikuara në këtë kre do të zbatohen në territoret e Palëve Aderuese, në territorin nën juridiksionin e Misionit të Përkohshëm Qeverisës të Kombeve të Bashkuara në Kosovë dhe në territoret e shteteve të Komunitetit European, të cilave u referohet neni 27.

Neni 27

Përsa i përket Komunitetit European, dispozitat dhe masat që parashikohen në këtë kre, do të zbatohen në territorin e Republikës së Austrisë, të Republikës së Greqisë, të Republikës së Hungarisë, Republikës së Italisë dhe Republikës së Sllovenisë. Me hyrjen në Bashkimin European të një Pale Aderuese, dispozitat e këtij kreu dhe masat e parashikuara sipas këtij kreu do të zbatohen, pa formalitete të mëtejshme, edhe në territorin e atij shteti të ri anëtar.

KAPITULLI II MEKANIZMI PËR TRANSPORTIN NË DISTANCA TË GJATA TË ENERGJISË SË RRJETIT

Neni 28

Komuniteti i Energjisë do të marrë masa shtesë për të krijuar një mekanizëm për transmetimin dhe/ose transportin ndërkufitar të energjisë së rrjetit.

KAPITULLI III SIGURIA E FURNIZIMIT

Neni 29

Palët, brenda një viti nga data e hyrjes në fuqi së këtij Traktati, duhet të miratojnë deklaratimet për sigurimin e rezervave duke parashikuar në mënyrë të veçantë diversitetin e furnizimit, sigurimin teknologjik dhe origjinën gjeografike të lëndëve djegëse të importuara. Këto deklarime do t'i komunikohen Sekretariatit, dhe do të jenë në dispozicion të çdo Pale në këtë Traktat. Ato do të azhurnohen çdo dy vjet. Sekretariati do të japë udhëzime dhe asistencë në lidhje me këto deklarime.

Neni 30

Neni 29 nuk nënkupton domosdoshmërinë e ndryshimit të politikave energjetike apo praktikave të blerjes.

KAPITULLI IV FURNIZIMI I QYTETARËVE ME ENERGJI

Neni 31

Komuniteti European do të nxisë nivele të larta të furnizimit me energji rrjeti për të gjithë qytetarët, brenda kufijve të detyrimeve të sektorit publik, që përmbahen në sektorin përkatës të *acquis communautaire* mbi energjinë.

Neni 32

Për këtë qëllim, Komuniteti i Energjisë mund të marrë masa për të:

- a) lejuar furnizimin universal me energji elektrike;
- b) nxitur politika efikase të menaxhimit të kërkesës;
- c) garantuar konkurrencë të drejtë.

Neni 33

Komuniteti i Energjisë mund të bëjë rekomandime për të mbështetur reforma efikase të sektorëve të energjisë së rrjetit të Palëve, duke përfshirë, ndër të tjera, rritjen e nivelit të pagesës për energjinë nga të gjithë klientët, dhe të kujdeset për përballimin e çmimeve të energjisë nga të gjithë blerësit.

KAPITULLI V HARMONIZIMI

Neni 34

Komuniteti i Energjisë mund të marrë masa lidhur me pajtueshmërinë e modeleve të tregut, për funksionimin e tregut të energjisë së rrjetit, si dhe njohjen reciproke të licencave dhe masat që duhen marrë për krijimin e lirë të kompanive të energjisë së rrjetit.

KAPITULLI VI BURIMET E ENERGJISË SË RINOVUESHME DHE EFIÇENCA E ENERGJISË

Neni 35

Komuniteti i Energjisë mund të miratojë masa për t'u kujdesur për zhvillimin në fushat e burimeve të energjisë së rinovueshme dhe efiçencën e energjisë, duke marrë parasysh avantazhet që ato kanë në drejtim të sigurisë së furnizimit, mbrojtjes së mjedisit, kohezionit social dhe zhvillimit rajonal.

KAPITULLI VII MASAT MBROJTËSE

Neni 36

Në rast të një krize të papritur në tregun e energjisë së rrjetit në territorin e një Pale Aderuese, territorin nën juridiksionin e Administratës së Përkohshme të Misionit të Kombeve të Bashkuara në Kosovë, ose territorin e Komunitetit European, të cilit i referohet neni 27, ku mbrojtja fizike ose sigurimi i personave apo pajisjeve, instalimeve ose integritetit të sistemit të rrjetit energjetik kërcënohet brenda këtij territori, Pala përkatëse mund të marrë masat e përkohshme të nevojshme mbrojtëse.

Neni 37

Këto masa mbrojtëse do të shkaktojnë sa më pak çrregullime që të jetë e mundur në funksionimin e tregut të rrjetit energjetik të Palëve, dhe të mos kenë një shtrirje më të gjerë nga ç'është e nevojshme për të ndrequr vështirësitë e papritura që kanë dalë. Ato nuk do të shtrembërojnë konkurrencën ose të dëmtojnë tregun, në një mënyrë e cila bie ndesh me interesin e përbashkët.

Neni 38

Pala e interesuar do të njoftojë pa vonuar Sekretariatin në lidhje me këto masa mbrojtëse, i cili duhet t'i informojë menjëherë Palët e tjera.

Neni 39

Komuniteti i Energjisë mund të vendosë që masat mbrojtëse të marra nga Pala e interesuar nuk pajtohen me dispozitat e këtij kapitulli, dhe t'i kërkojë kësaj Pale t'u japë fund ose modifikojë ato masa mbrojtëse.

KREU IV KRIJIMI I NJË TREGU TË VETËM TË ENERGJISË

KAPITULLI I SHTRIRJA GJEOGRAFIKE

Neni 40

Dispozitat dhe masat e marra sipas këtij kreu do të zbatohen në ato territore ku Traktati që krijon Komunitetin European zbatohet sipas kushteve të parashtruara në atë Traktat, në territoret e Palëve Aderuese dhe në territorin që është nën juridiksionin e Administratës së Përkohshme të Misionit të Kombeve të Bashkuara në Kosovë.

KAPITULLI II TREGU I BRENDSHËM I ENERGJISË

Neni 41

1. Do të ndalohen, ndërmjet Palëve, taksat doganore dhe kufizimet sasiore mbi importin dhe eksportin e energjisë dhe të gjitha masat që kanë efekt të njëjtë. Ky ndalim do të zbatohet edhe për tarifatat doganore të një natyre fiskale.

2. Paragrafi I nuk parandalon kufizimet sasiore ose masat që kanë efekt të njëjtë, që justifikohen nga politika publike ose siguria publike; mbrojtja e shëndetit dhe jetës së njeriut, kafshëve apo impianteve, ose mbrojtja e pronës industriale dhe tregtare. Megjithatë, këto kufizime ose masa nuk do të jenë mjete të diskriminimit arbitrar ose kufizimit të maskuar për tregtinë mes Palëve.

Neni 42

1. Komuniteti i Energjisë mund të marrë masa me synim që të krijojë një treg të vetëm, pa kufij të brendshëm për energjinë e rrjetit.

2. Paragrafi I nuk do të zbatohet për masat fiskale, për ato masa që kanë të bëjnë me lëvizjen e lirë të njerëzve dhe as për ato që lidhen me të drejtat dhe interesat e personave të punësuar.

KAPITULLI III POLITIKAT E TREGTISË SË JASHTME TË ENERGISË

Neni 43

Komuniteti i Energjisë mund të marrë masa që janë të nevojshme për rregullimin e importeve dhe eksporteve të energjisë së rrjetit, drejt dhe nga vendet e treta, me pikësynim që të sigurojë akses të njëjtë drejt dhe nga tregjet e vendeve të treta, në lidhje me standardet themelore të mjedisit ose për të siguruar funksionimin e sigurt të tregut të brendshëm të energjisë.

KAPITULLI IV NDIHMA E NDËRSJELLË NË RAST ÇRREGULLIMI

Neni 44

Në rast çrregullimi në furnizimin e rrjetit energjetik që dëmton një Palë dhe që përfshin një Palë tjetër ose një vend të tretë, Palët do të kërkojnë një zgjidhje të shpejtë, në përputhje me dispozitat e këtij kapitulli.

Neni 45

Me kërkesë të Palës së prekur direkt nga çrregullimi, do të mbledhet Këshilli Ministeror. Këshilli i Ministrave mund të marrë masat e nevojshme duke reaguar ndaj çrregullimit.

Neni 46

Brenda një viti nga data e hyrjes në fuqi të këtij Traktati, Këshilli Ministeror do të miratojë një akt procedural për funksionimin e detyrimit të ndihmës së ndërsjellë sipas këtij kapitulli, i cili mund të përfshijë delegim të kompetencave Grupit të Përhershëm të Nivelit të Lartë për të marrë masa të përkohshme.

KREU V INSTITUCIONET E KOMUNITETIT TË ENERGISË

KAPITULLI I KËSHILLI MINISTEROR

Neni 47

Këshilli Ministeror do të sigurojë që objektivat e vendosura nga ky Traktat, do të arrihen. Ai do të:

- a) japë udhëzime të politikave të përgjithshme;
- b) marrë masa;

c) miratojë akte procedurale, që mund të përfshijnë delegimin sipas kushteve të përpikta, të detyrave, të drejtave dhe detyrimeve specifike për të zbatuar politikën e Komunitetit të Energjisë, Grupit të Përhershëm të Nivelit të Lartë, Bordit Rregullator ose Sekretariatit.

Neni 48

Këshilli Ministeror do të përbëhet nga një përfaqësues prej çdo Pale Kontraktuese dhe dy përfaqësues nga Komuniteti European. Në takime mund të marrin pjesë nga një përfaqësues pa të drejtë vote prej çdo pjesëmarrësi.

Neni 49

Këshilli Ministeror do të miratojë rregullat e brendshme të procedurës me anë të aktit procedural.

Neni 50

Presidenca do të mbahet me radhë nga çdo Palë Kontraktuese për një mandat 6-muajsh, sipas një radhe që vendoset me akt procedural prej Këshillit Ministeror. Presidenca thërret mbledhjen e Këshillit Ministeror në një vend të caktuar nga Presidenca. Këshilli Ministeror do të mbledhet të paktën një herë në çdo 6 muaj. Takimet përgatiten nga Sekretariati.

Neni 51

Presidenca drejton Këshillin Ministeror dhe asistohet nga një përfaqësues i Komunitetit European dhe nga një përfaqësues i presidencës së radhës, si zëvendëspresidentë. Presidenca dhe zëvendëspresidentët përgatisin draftin e axhendës.

Neni 52

Këshilli Ministeror do t'u paraqesë Parlamentit European dhe Parlamenteve të Palëve Aderuese dhe pjesëmarrësve një raport vjetor të veprimtarisë së Komunitetit të Energjisë.

KAPITULLI II GRUPI I PËRHERSHËM I NIVELIT TË LARTË

Neni 53

Grupi i Përhershëm i Nivelit të Lartë do të:

- a) përgatisë punën e Këshillit Ministeror;
- b) japë miratim për kërkesat për asistencë teknike të bëra nga donatorët ndërkombëtarë, institucionet financiare ndërkombëtare dhe donatorët dypalësh;
- c) raportojë në Këshillin Ministeror lidhur me ecurinë e arritjes së objektivave të këtij Traktati;
- d) marrë masa, nëse kjo e drejtë i është deleguar nga Këshilli Ministeror;
- e) miratojë aktet procedurale, ku nuk përfshihet delegimi i detyrave, të drejtave apo detyrimeve mbi institucione të tjera të Komunitetit të Energjisë;
- f) diskutojë zhvillimin e *acquis communautaire* të përshkruar në kreun II, në bazë të një raporti të cilin do ta paraqesë rregullisht Komisioni European.

Neni 54

Grupi i Përhershëm i Nivelit të Lartë do të përbëhet nga një përfaqësues i çdo Pale Kontraktuese dhe dy përfaqësues të Komunitetit European. Në takimet e tij mund të marrin pjesë nga një përfaqësues pa të drejtë vote prej çdo pjesëmarrësi.

Neni 55

Grupi i Përhershëm i Nivelit të Lartë do të miratojë rregullat e tij të brendshme të procedurës me

anë të aktit procedural.

Neni 56

Presidenca do të thërrasë mbledhjen e Grupit të Përhershëm të Nivelit të Lartë në një vend që caktohet nga Presidenca. Mbledhjet do të përgatiten nga Sekretariati.

Neni 57

Presidenca do të drejtojë Grupin e Përhershëm të Nivelit të Lartë dhe do të asistohet nga një përfaqësues i Komunitetit Europian dhe një përfaqësues i Presidencës së ardhshme si zëvendëspresidentë. Presidenca dhe zëvendëspresidentët do të përgatisin draftin e axhendës.

KAPITULLI III BORDI RREGULLATOR

Neni 58

Bordi Rregullator do të:

- a) informojë Këshillin Ministeror ose Grupin e Përhershëm të Nivelit të Lartë në lidhje me detajet e rregullave statutore, teknike dhe rregullatore;
- b) japë rekomandime në lidhje me mosmarrëveshje ndërkufitare që përfshijnë dy ose më shumë rregullatorë, me kërkesë të çdo njërit prej tyre;
- c) marrë masa, nëse autorizohet nga Këshilli Ministeror;
- d) miratojë akte procedurale.

Neni 59

Bordi Rregullator do të përbëhet nga një përfaqësues i rregullatorit të energjisë të çdo Pale Kontraktuese, sipas pjesëve përkatëse të *acquis communautaire* për energjinë. Komuniteti Europian do të përfaqësohet nga Komisioni Europian, i asistuar nga një rregullator i çdo pjesëmarrësi dhe një përfaqësues i Grupit Europian të Rregullatorëve për Energjinë Elektrike dhe Gazin (ERGEG). Nëse një Palë Kontraktuese ose një anëtar ka një rregullator për gazin dhe një për energjinë elektrike, Pala Kontraktuese ose anëtari përcaktojnë se cili rregullator do të marrë pjesë në një takim të Bordit Rregullator, duke marrë parasysh axhendën e takimit.

Neni 60

Bordi Rregullator miraton rregullat e tij të brendshme të procedurës me akt procedural.

Neni 61

Bordi Rregullator zgjedh një president për një mandat që përcaktohet nga Bordi Rregullator. Komisioni Europian do të veprojë si zëvendëspresident. Presidenti dhe zëvendëspresidenti përgatisin draftin e axhendës.

Neni 62

Bordi Rregullator mbledhet në Athinë.

KAPITULLI IV FORUMET

Neni 63

Dy forume, të përbëra nga të gjithë aktorët e interesuar duke përfshirë industrinë, rregullatorët,

grupet përfaqësuese të industrisë dhe konsumatorët këshillojnë Komitetin e Energjisë.

Neni 64

Forumet do të drejtohen nga një përfaqësues i Komitetit Europian.

Neni 65

Konkluzionet e forumeve do të miratohen me konsensus. Ato do t'i përcillen Grupit të Përhershëm të Nivelit të Lartë.

Neni 66

Forumi i energjisë elektrike do të mbledhet në Athinë. Forumi i gazit do të mbledhet në Stamboll.⁵

KAPITULLI V SEKRETARIATI

Neni 67

Sekretariati:

a) i siguron mbështetje administrative Këshilli Ministeror, Grupit të Përhershëm të Nivelit të Lartë, Bordit Rregullator dhe forumeve;

b) shqyrton implementimin e duhur nga ana e Palëve të detyrimeve këtyre në këtë Traktat dhe i dërgon Këshillit Ministeror raporte vjetore të ecurisë;

c) shqyrton dhe asiston në koordinimin nga ana e Komisionit Europian të veprimtarisë së donatorëve në territoret e Palëve Aderuese dhe territorin nën juridiksionin e Misionit të Administratës së Përkohshme të Kombeve të Bashkuara në Kosovë, si dhe ofron mbështetje administrative për donatorët;

d) kryen detyrat që i janë caktuar në Traktat ose nga një akt procedural i Këshillit Ministeror, duke përjashtuar kompetencën për të marrë masa;

e) miraton akte procedurale.

Neni 68

Sekretariati përbëhet nga një drejtor dhe aq staf sa do të kërkojë Komiteti i Energjisë.

Neni 69

Drejtori i Sekretariatit emërohet me akt procedural të Këshillit Ministeror. Këshilli Ministeror do të parashtojë, me akt procedural, rregullat për rekrutimin, kushtet e punës dhe balancimin gjeografik të stafit të Sekretariatit. Drejtori përzgjedh dhe emëron stafin.

Neni 70

Në kryerjen e detyrave të tyre, drejtori dhe stafi nuk kërkojnë apo marrin udhëzime nga ndonjë palë e këtij Traktati. Ata veprojnë me paanshmëri dhe përkrahin interesin e Komitetit të Energjisë.

Neni 71

Drejtori i Sekretariatit ose një zëvendës i emëruar asiston në Këshillin Ministeror, Grupin e Përhershëm të Nivelit të Lartë, Bordin Rregullator dhe forumet.

Neni 72

Selia e Sekretariatit është në Vjenë.

⁵[Nëse Turqia nuk do ta firmosë Traktatin, neni 66 do të zëvendësohet si vijon: "Forumi i energjisë elektrike do të mbledhet në Athinë. Forumi i gazit do të mbledhet në një vend që do të caktohet me një akt procedural të Këshillit Ministeror".]

KAPITULLI VI BUXHETI

Neni 73

Çdo Palë kontribuon në buxhetin e Komunitetit të Energjisë si përcaktohet në shtojcën IV. Niveli i kontributeve mund të rishikohet çdo pesë vjet, me kërkesë të cilësdo Palë, me anë të një akti procedural të Këshillit Ministeror.

Neni 74

Këshilli Ministeror miraton buxhetin e Komunitetit European, me akt procedural, çdo dy vjet. Buxheti mbulon shpenzimet e funksionimit të Komunitetit të Energjisë që janë të nevojshme për funksionimin e institucioneve të tij. Shpenzimet për secilin institucion do të parashtrihen në një pjesë të ndryshme të buxhetit. Këshilli Ministeror miraton një akt procedural që specifikon procedurën për implementimin e buxhetit dhe për paraqitjen dhe auditimin e llogarive si dhe inspektimin.

Neni 75

Drejtori i Sekretariatit implementon buxhetin në përputhje me aktin procedural, të miratuar sipas neni 74, dhe i raporton çdo vit Këshillit Ministeror mbi zbatimin e buxhetit. Këshilli Ministeror, me akt procedural, mund të vendosë nëse duhet t'ua besojë revizorëve të pavarur verifikimin e zbatimit të duhur të buxhetit.

KREU VI PROCESI I VENDIMMARRJES

KAPITULLI I DISPOZITAT E PËRGJITHSHME

Neni 76

Masat mund të marrin formën e një vendimi ose rekomandimi.
Një vendim është ligjërish detyrues në tërësinë e tij, për të gjithë ata të cilëve u drejtohet.
Një rekomandim nuk ka forcë detyruese. Palët do të bënë përpjekje maksimale për të realizuar rekomandimet.

Neni 77

Sipas dispozitave të nenit 80, secila Palë ka të drejtën e një vote.

Neni 78

Këshilli Ministeror, Grupi i Përhershëm i Nivelit të Lartë ose Bordi Rregullator mund të veprojnë vetëm nëse dy të tretat e Palëve janë të përfaqësuar. Abstenimet në votime nga Palët e pranishme nuk do të llogariten si vota të hedhura.

KAPITULLI II MASAT SIPAS KREUT II

Neni 79

Këshilli i Ministrave, Grupi i Përhershëm i Nivelit të Lartë ose Bordi Rregullator do të marrin masa sipas kreut II, me një propozim nga Komisioni European. Komisioni European mund të ndryshojë ose tërheqë në çdo moment propozimin e tij, gjatë zhvillimit të procedurave për miratimin e masave.

Neni 80

Secila Palë Kontraktuese ka të drejtën e një vote.

Neni 81

Këshilli i Ministrave, Grupi i Përhershëm i Nivelit të Lartë dhe Bordi Rregullator do të veprojnë në bazë të shumicës së votave.

KAPITULLI III MASAT SIPAS KREUT III

Neni 82

Këshilli Ministeror, Grupi i Përhershëm i Nivelit të Lartë ose Bordi Rregullator do të marrin masa sipas kreut III, me propozimet e një Pale ose Sekretariatit.

Neni 83

Këshilli Ministeror, Grupi i Përhershëm i Nivelit të Lartë ose Bordi Rregullator do të veprojnë në bazë të shumicës me dy të tretën e votave, duke përfshirë një votë pro të Bashkimit Europian.

KAPITULLI IV MASAT SIPAS KREUT IV

Neni 84

Këshilli Ministeror, Grupi i Përhershëm i Nivelit të Lartë ose Bordi Rregullator do të marrin masa sipas kreut IV, me propozimin e një Pale.

Neni 85

Këshilli Ministeror, Grupi i Përhershëm i Nivelit të Lartë ose Bordi Rregullator do të marrin masa në mënyrë unanime.

KAPITULLI V AKTET PROCEDURALE

Neni 86

Një akt procedural rregullon çështjet organizative, buxhetore dhe të transparencës të Komunitetit të Energjisë, përfshirë delegimin e kompetencave nga Këshilli Ministeror për te Grupi i Përhershëm i Nivelit të Lartë, Bordi Rregullator ose Sekretariati, dhe ka forcë detyruese mbi institucionet e Komunitetit të Energjisë dhe, nëse e parashikon akti procedural, edhe mbi Palët.

Neni 87

Në bazë të dispozitave të nenit 88, aktet procedurale do të miratohen në përputhje me procesin e vendimmarrjes, të përcaktuar në kapitullin III të këtij kreu.

Neni 88

Akti procedural që emëron drejtorin e Sekretariatit, i parashikuar në nenin 69 miratohet me shumicë të thjeshtë me propozim të Komisionit Europian. Aktet procedurale mbi çështjet buxhetore, të parashikuara në nenet 73 dhe 74 miratohen me unanimitet, me një propozim të Komisionit Europian. Aktet procedurale që i akordojnë të drejta Bordit Rregullator të parashikuar në nenin 47 (c) do të merren me unanimitet me një propozim të një Pale ose Sekretariatit.

KREU VII
IMPLEMENTIMI I VENDIMEVE DHE ZGJIDHJA E MOSMARRRËVESHJEVE

Neni 89

Palët do të implementojnë vendimet, të cilat u drejtohen atyre me anë të legjislacionit të brendshëm, brenda periudhës kohore të përcaktuar në vendim.

Neni 90

Në rast moszbatimi nga cilado Palë e një detyrimi që rrjedh nga Traktati ose moszbatimi të vendimeve, të cilat i drejtohen cilësdo Palë, brenda afatit kohor të caktuar, do të vihet në dijeni Këshilli Ministeror, me kërkesë të arsyetuar të cilësdo Palë, Sekretariatit apo Bordit Rregullator. Organizma privatë mund t'i drejtohen Sekretariatit me ankesa.

Pala në fjalë mund të bëjë vëzhgime në përgjigje të kërkesës apo ankesës.

Neni 91

Këshilli Ministeror mund të vendosë për ekzistencën e një shkeljeje nga një Palë të detyrimeve të saj. Këshilli Ministeror vendos:

- a) me shumicë të thjeshtë, nëse shkelja ka të bëjë me kreun II;
- b) me shumicë me dy të tretat, nëse shkelja ka të bëjë me kreun III;
- c) me unanimitet, nëse shkelja ka të bëjë me kreun IV.

Pas kësaj, Këshilli Ministeror mund të vendosë me shumicë të thjeshtë për të revokuar çdo vendim të marrë sipas këtij neni.

Neni 92

Me kërkesë të një Pale, Sekretariati ose Bordi Rregullator, Këshilli Ministeror mund të vendosë me unanimitet për ekzistencën e një shkeljeje të rëndë dhe të vazhdueshme nga një Palë të detyrimeve që rrjedhin nga Traktati dhe mund të pezullojë të drejtat që rrjedhin nga Traktati dhe mund të pezullojë të drejtat që rrjedhin nga ky Traktat për Palën shkelëse, duke përfshirë pezullimin e së drejtës së votës dhe përjashtim nga mbledhjet ose mekanizmat e parashikuar në këtë Traktat.

Pas kësaj, Këshilli Ministeror mund të vendosë me shumicë të thjeshtë për të revokuar çdo vendim të marrë sipas këtij neni.

Neni 93

Kur miraton vendimet e parashikuara në nenet 91 dhe 92, Këshilli Ministeror do të vendosë pa marrë parasysh votën e Palës shkelëse.

KREU VIII
INTERPRETIMI

Neni 94

Institucionet do të interpretojnë çdo term apo koncept tjetër të përdorur në këtë Traktat që rrjedh nga ligji i Komunitetit European, në përputhje me precedentët ligjorë të Gjykatës së Drejtësisë ose Gjykatës së Shkallës së Parë të Komuniteteve Europiane. Atje ku interpretimi nga këto gjykata nuk është i disponueshëm, Këshilli Ministeror do të ofrojë udhëzime në interpretimin e këtij Traktati. Ai mund t'ia delegojë këtë detyrë Grupit të Përhershëm të Nivelit të Lartë. Këto udhëzime nuk mund të bien ndesh me ndonjë interpretim të *acquis communautaire* nga ana e Gjykatës së Drejtësisë dhe Gjykata e Shkallës së Parë.

KREU IX
PJESËMARRËSIT DHE VËZHGUESIT

Neni 95

Me anë të një kërkesë në Këshillin Ministeror, çdo vend anëtar i Bashkimit European mund të përfaqësohet në Këshillin Ministeror, Grupin e Përhershëm të Nivelit të Lartë dhe në Bordin Rregullator, sipas kushteve të nenit 48, 54 dhe 59 në cilësinë e pjesëmarrësit dhe lejohet të marrë pjesë në diskutimet e Këshillit Ministeror, Grupit të Përhershëm të Nivelit të Lartë, Bordit Rregullator dhe forumeve.

Neni 96

Me kërkesë të një shteti të tretë fqinjë, Këshilli Ministeror mund ta pranojë me unanimitet atë shtet si vëzhgues. Në bazë të një kërkesë të paraqitur në Këshillin Ministeror brenda gjashtë muajve nga data e hyrjes në fuqi të këtij Traktati, Moldavia do të pranohet si vend vëzhgues.

Vëzhguesit mund të marrin pjesë në takimet e Këshillit Ministeror, të Grupit të Përhershëm të Nivelit të Lartë, Bordit Rregullator dhe forumeve, pa marrë pjesë në diskutime.

KREU X
KOHËZGJATJA

Neni 97

Ky Traktat përfundon 10 vjet nga data e hyrjes në fuqi të tij. Këshilli Ministeror, mund të vendosë me unanimitet rritjen e kohëzgjatjes së tij. Nëse nuk merret një vendim i tillë, Traktati mund të vazhdojë të zbatohet ndërmjet atyre Palëve që kanë votuar pro zgjatjes, me kusht që numri i tyre të jetë të paktën sa dy të tretat e Palëve të Komunitetit të Energjisë.

Neni 98

Secila nga Palët mund të tërhiqet nga ky Traktat duke bërë një njoftim drejtuar Sekretariatit gjashtë muaj përpara.

Neni 99

Me hyrjen në Komunitetin European të një Pale Aderuese, ajo Palë do të bëhet pjesëmarrëse, siç parashikohet në nenin 95.

KREU XI
RISHIKIMI DHE HYRJA

Neni 100

Këshilli Ministeror, me unanimitet mund të:

- i) amendojë dispozitat e kreut I-VII;
- ii) vendosë të implementojë pjesët e tjera të *acquis communautaire* që kanë të bëjnë me energjinë e rrjetit;
- iii) zgjerojë këtë Traktat për produkte të tjera energjetike ose infrastruktura të tjera thelbësore të rrjetit;
- iv) miratojë hyrjen në Komunitetin e Energjisë të një Pale të re.

KREU XII
DISPOZITA PËRFUNDIMTARE DHE TË PËRKOHSHME

Neni 101

Pa rënë ndesh me nenet 102 dhe 103, të drejtat dhe detyrimet që rrjedhin nga marrëveshjet e lidhura nga një Palë përpara nënshkrimit të këtij Traktati, nuk do të preken nga dispozitat e këtij Traktati. Në rast se këto marrëveshje nuk do të jenë të pajtueshme me Traktatin, Pala Kontraktuese do të marrë të gjitha masat e duhura për eliminimin e mospajtueshmërisë, jo më vonë se një vit pas datës së hyrjes në fuqi të këtij Traktati.

Neni 102

Të gjitha detyrimet që rrjedhin nga ky Traktat nuk bien ndesh me detyrimet ekzistuese ligjore të palëve që kanë firmosur Traktatin e Organizatës Botërore të Tregtisë.

Neni 103

Çdo detyrim që rrjedh nga një marrëveshje ndërmjet Bashkimit European dhe vendeve anëtare të tij nga njëra anë, dhe një Pale Kontraktuese nga ana tjetër, nuk do të cenohet nga ky Traktat. Çdo angazhim i marrë në kuadër të negociatave për hyrjen në Bashkimin European nuk do të cenohet nga ky Traktat.

Neni 104

Deri në miratimin e aktit procedural për të cilin bën fjalë neni 50, memorandum i mirëkuptimit i Athinës 2003 do të përcaktojë radhën e mbajtjes së Presidencës.⁶

Neni 105

Ky Traktat do të miratohet nga Palët në përputhje me procedurat e secilit vend.

Ky Traktat do të hyjë në fuqi në ditën e parë të muajit pas datës në të cilën Bashkimi European dhe gjashtë Palë Kontraktuese kanë njoftuar për përfundimin e procedurave të nevojshme për këtë qëllim.

Njoftimi do t'i dërgohet Sekretarit të Përgjithshëm të Këshillit të Bashkimit European, i cili do të jetë depozituesi i këtij Traktati.

SHTOJCË I

KALENDARI PËR IMPLEMENTIMIN E DIREKTIVAVE NR.2003/54 DHE 2003/55 DHE RREGULLORES SË KE NR.1228/2003 TË DATËS 26 QERSHOR 2003

1. Në përputhje me paragrafin 2 më poshtë dhe nenin 24, secila Palë Kontraktuese do të implementojë, brenda dymbëdhjetë muajve nga data e hyrjes në fuqi të këtij Traktati:

i) Direktivën 2003/54/EC të Parlamentit European dhe Këshillit të datës 26 qershor 2003, në lidhje me rregullat e përbashkëta për tregun e brendshëm të energjisë elektrike;

ii) Direktivën 2003/55/EC të Parlamentit European dhe Këshillit të datës 26 qershor 2003, në lidhje me rregullat e përbashkëta për tregun e brendshëm të gazit natyror;

iii) Rregulloren 1228/2003/EC të Parlamentit European dhe Këshillit të datës 26 qershor 2003, në lidhje me kushtet për akses në rrjetin e shkëmbimeve ndërkufitare të energjisë elektrike.

3. Secila Palë Kontraktuese duhet të sigurohet që klientë të kualifikuar brenda kuadrit të Direktivave të Komunitetit European 2003/54/EC dhe 2003/55/EC do të jenë:

i) Nga 1 janari 2008, të gjithë konsumatorët jofamiljarë;

ii) nga 1 janari 2015 të gjithë konsumatorët.

SHTOJCË II

KALENDARI PËR IMPLEMENTIMIN E ACQUIS MBI MJEDISIN

1. Secila Palë Kontraktuese, me hyrjen në fuqi të këtij Traktati, do të implementojë direktivën 85/33/EC të Këshillit, të datës 27 qershor 1985 "Mbi vlerësimin e efekteve të disa projekteve publike dhe private mbi mjedisin", siç është amenduar nga Direktivat e Këshillit 97/11/EC datë 3 mars 1997 dhe Direktiva 2003/35/EC e Parlamentit European dhe Këshillit datë 26 maj 2003.

⁶ Memorandumi i mirëkuptimit mbi tregun rajonal të energjisë në Europën Juglindore dhe i Integrimin e tij në tregun e brendshëm të energjisë të Komunitetit European, firmosur në Athinë, në 8 dhjetor 2003.

2. Secila Palë Kontraktuese do të implementojë deri në 31 dhjetor 2011, Direktivën 1999/32/EC të Këshillit të datës 26 prill 1999 në lidhje me “Një reduktim në përmbajtjen e squfurit tek disa lëndë të djegshme të lëngshme” dhe Direktivën amenduese 93/12/EEC.

3. Secila Palë Kontraktuese do të implementojë, deri më 31 dhjetor 2017, Direktivën 2001/80/EC të Parlamentit Europian dhe të Këshillit të datës 23 tetor 2001 “Mbi kufizimin e lëshimeve të disa ndotësve në ajër, nga impiantet e mëdhenj me lëndë djegëse”.

4. Secila Palë Kontraktuese do të implementojë, me hyrjen në fuqi të këtij Traktati, neni 4 (2) të Direktivës 79/409/EEC të Këshillit të datës 2 prill 1979 “Mbi ruajtjen e zogjve të egër”.

SHTOJCA III NENI 81 I TRAKTATIT TË KE-SË

1. Do të ndalohen si të papajtueshme me tregun e përbashkët: të gjitha marrëveshjet mes sipërmarrjeve, vendimet nga shoqata sipërmarrjesh dhe praktika të bashkërenduara, të cilat mund të dëmtojnë tregtinë mes shteteve anëtare dhe që kanë si objekt apo efekt të tyre, parandalimin, kufizimin ose shtrembërimin e konkurrencës brenda tregut të përbashkët, në mënyrë të veçantë, ato që:

- a) fiksojnë drejtpërdrejt ose tërthorazi çmimet e blerjes apo shitjes apo kushte të tjera të tregtisë;
- b) kufizojnë ose kontrollojnë prodhimin, tregjet, zhvillimin teknik ose investimet;
- c) ndajnë tregje ose burime furnizimi;
- d) zbatojnë kushte të pabarabarta për transaksione të njëjta me palë të tjera tregtare, duke i vendosur ato kështu në disavantazh konkurrues;
- e) konkludojnë kontrata ku palët e tjera pranojnë detyrime shtesë që, nga natyra ose për nga përdorimi komercial, nuk kanë lidhje me qëllimin e këtyre kontratave.

2. Çdo marrëveshje ose vendim i ndaluar sipas këtij neni do të jetë automatikisht i anuluar.

3. Megjithatë, dispozitat e paragrafit 1 do të shpallen të pazbatueshme në rastet kur:

- çdo marrëveshje apo kategori marrëveshjesh mes sipërmarrjeve,
- çdo vendim apo kategori vendimesh mes sipërmarrjeve,
- çdo praktikë e bashkërenduar apo kategori praktikash të bashkërenduara

kontribuojnë në përmirësimin e prodhimit ose shpërndarjes së mallrave ose nxitjen e progresit ekonomik, ndërkohë që u lejon të gjithë konsumatorëve një ndarje të drejtë të përfitimeve që rezultojnë nga kjo, dhe që nuk:

a) nuk u imponon sipërmarrjeve kufizime të bashkërenduara të cilat nuk janë të domosdoshme për arritjen e objektivave;

b) u lejon këtyre sipërmarrjeve mundësinë e eliminimit të konkurrencës, në lidhje me një pjesë të rëndësishme të produktit në fjalë.

Neni 82 i Traktatit të KE-së

Çdo abuzim nga një ose më shumë sipërmarrje me pozicionin dominues brenda tregut të përbashkët ose në një pjesë domethënëse të tij do të ndalohet si e papajtueshme me tregun e përbashkët, për aq sa ajo do të dëmtojë tregtinë mes shteteve anëtare.

Një abuzim i tillë, në mënyrë të veçantë mund të konsistojë në:

- a) imponim drejtpërdrejtë ose tërthorazi të çmimeve të padrejta të blerjes ose shitjes apo kushteve të tjera të padrejta të tregtisë;
- b) kufizim i prodhimit, tregjeve ose zhvillimit teknik, në dëm të konsumatorëve;
- c) zbatim i kushteve jo të njëjta për transaksione të njëjta me palë të tjera tregtare duke i vendosur ato, kështu në disavantazh konkurrues;
- d) konkludojnë kontrata ku palët e tjera pranojnë detyrime shtesë, që nga natyra ose për nga përdorimi komercial, nuk kanë lidhje me qëllimin e këtyre kontratave.

Neni 86 (1) dhe (2) i Traktatit të KE-së

1. Në rastin e sipërmarrjeve publike dhe sipërmarrjeve të cilave shtetet anëtare u japin të drejta ekskluzive, shtetet anëtare as do të ligjërojnë, as do të mbajnë në fuqi asnjë masë që bie ndesh me rregullat që përmbahen në këtë Traktat, në mënyrë të veçantë atyre rregullave që përmbahen në nenin 12 dhe nenin 81-89.

2. Sipërmarrjet të cilave u është besuar kryerja e shërbimeve që kanë interes ekonomik të përgjithshëm ose që kanë karakterin e një monopoli që prodhon të ardhura do t'u nënshtrohen rregullave që përmbahen në këtë Traktat, në mënyrë të veçantë rregullave mbi konkurrencën, për aq sa zbatimi i këtyre rregullave nuk pengon kryerjen *de jure* apo *de facto*, të detyrave të posaçme që u janë caktuar atyre. Zhvillimi i tregut nuk duhet të cenohet në atë masë që të bjerë ndesh me interesat e Komunitetit.

Neni 87 i Traktatit të KE-së

Veç rasteve siç parashikohet në këtë Traktat, çdo ndihmë e dhënë nga një shtet anëtar ose përmes burimeve shtetërore në çfarëdolloj forme, që shtrembëron ose kërcënon të shtrembërojë konkurrencën duke favorizuar disa sipërmarrje ose prodhimin e disa të mirave, do të jetë, për aq sa cenon tregtinë mes shteteve anëtare, i papajtueshëm me tregun e përbashkët.

3. Me tregun e përbashkët do të jenë të pajtueshme:

- a) ndihma që ka një karakter shoqëror, e cila u jepet konsumatorëve individualë, me kusht që kjo ndihmë të jepet pa diskriminimin në lidhje me origjinën e produkteve në fjalë;
- b) ndihma për dëmet e shkaktuara nga fatkeqësi natyrore ose raste të veçanta;
- c) ndihma e dhënë për ekonominë e zonave të caktuara të Republikës Federale të Gjermanisë, të cenuara nga ndarja e Gjermanisë, për aq sa kjo ndihmë kërkohet për të kompensuar disavantazhet ekonomike të shkaktuara nga kjo ndarje.

4. Mund të konsiderohen të papajtueshme me tregun e përbashkët:

- a) ndihma për të përkrahur zhvillimin ekonomik të zonave ku standardi i jetesës është shumë i ulët ose ku ka papunësi të lartë;
- b) ndihma për të nxitur ekzekutimin e një projekti të rëndësishëm me interes të përbashkët evropian ose për të ndrequr një çrregullim serioz në ekonominë e një shteti anëtar;
- c) ndihma për të lehtësuar zhvillimin e aktiviteteve të caktuara ekonomike ose zonave të caktuara ekonomike, ku një ndihmë e tillë nuk dëmton kushtet e tregtisë në atë masë që të bjerë ndesh me interesin e përbashkët;
- d) ndihma për të nxitur ruajtjen e kulturës dhe trashëgimisë ku kjo ndihmë nuk dëmton kushtet e tregtisë dhe konkurrencën në Komunitet, në atë masë që të bjerë ndesh me interesin e përbashkët;
- e) kategori të tjera ndihme që mund të caktohen me vendim të Këshillit përmes një shumice të kualifikuar me propozim të Komisionit.

SHTOJCA IV

Kontributi në buxhet⁷

Palët	Kontributi në përqindje
Komuniteti European	91.2%
Republika e Shqipërisë	0,1%
Republika e Bullgarisë	1%
Bosnjë-Hercegovina	0.3%
Republika e Kroacisë	0.5%
FYROM	0.1%
Republika e Malit të Zi	0.1%

⁷ [Tabela do të azhurnohet matematikisht me të dhënat si vijon, nëse Rrepublica e Turqisë nuk do të firmosë Traktatin: "Komuniteti European (94.6%), Republika e Shqipërisë (0.1%), Republika e Bullgarisë (1%), Bosnjë-Hercegovina (0.3%), Republika e Kroacisë (0.5%), FYROM (0.1%), Republika e Malit të Zi (0.1%), Rumania (2.2%), Republika e Serbisë (0.7%), UNMIK (0.1%)"].

Zi	
Rumania	2.1%
Republika e Serbisë	0.7%
Republika e Turqisë	3.8%
UNMIK	0.1%